

GUNNERSKE *Nytt*

GUNNARSKOGS BYGDELAGS TIDNING
FÖR ALLA MED KÄNSLA FÖR BYGDEN

NR 4 2002

Stig i kolbullestekinga på Trivselkväll

Halloweenfest på Gunnevi

Plöjningstävlan på Landsbygdsgden

Som ALLTID
många skiftande
aktiviteter i
GUNNERSKE

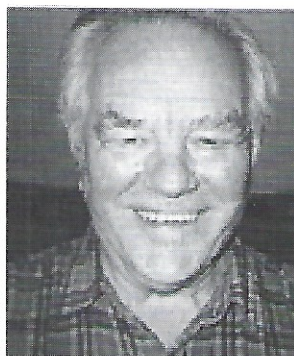
ur innehållet:

Älgjakta
2002 i
Gunnarskog
sid 8-11

Gamla
julseder från
Gunnarskog
sid 22 - 24

En rapport
från
Treskog
sid 28-29

Te å börje mä

När jag skriver detta är det den 13 nov. och snöfall. Hösten har varit fin och mest bestått i möten och träffar i olika sammanhang. Just nu håller jag på att förbereda mig för en landsbygdskonferens vi skall ha i Årjäng i helgen tillsammans med Hushållningssällskapet och Länsbygderådet i Dalsland.

För en stund sedan fick jag en telefonorder från Fresketäppa, ifrån det fantastiska gäng som håller på att slutföra ännu ett projekt inom bygdelaget, nämligen att rusta upp ett gammalt torp som ligger utefter våran vandringssled. Det kommer att bli perfekt som övernattningsställe för alla som vill gå på leden. Gänget behövde bensin, murbruk m.m. och detta måste skaffas under dagen. Invigningen av Fresketäppa blir förhoppningsvis under våren.

Snart är det dags för alla julförberedelser och innan jag sätter punkt vill jag önska alla en riktigt GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR.

Alf Danielsson

OBS!

Vill du få fotografier snabbt och säkert tillbaka, skicka med ett frankerat adresserat kuvert

Günnerske Nytt

Nummer 4, årgång 9, 2002

Redaktör och ansvarig utgivare:

Alf Danielsson

Gunnarskogs bygdelag

Tel 0570-322 91, Fax: 0570-326 91

Pg:59 69 29 - 0

Redaktionskommitte:

Fredrik Mattson

Torsten Nilsson

Anders Gillberg

För annonsering kontakta Maja Olsson

Tel: 0570-77 00 96

Tvärud, 670 35 Gunnarskog

Annonspriser:

1/5 sida 350 kr

1/4 sida 500 kr

1/2 sida 750 kr

1/1 sida 1000 kr

Material till tidningen skrivs till största delen av redaktionsmedlemmar samt gunnarskogsborna.

Insändare, artiklar m.m

mottages med största tacksamhet!

Utkommer med 4 nr/år

Upplaga 1 500 exemplar.

Utdelas gratis till alla hushåll i Gunnarskog, samt vid turistbyråer, affärer m.m i Arvika, Eda och Sunne.

Boende utanför Gunnarskog kan prenumerera på tidningen genom att sätta in 80 kr på postgirokonto 59 69 29 - 0

Tidningen är politiskt och religiöst obunden.

Framställt av:

Annica Westerberg

Bosebyn, Där Nole

671 92 Arvika

FRÅN LÄSEKRETSSEN

Insänt av Mariann i Börtan

TÄNKVÄRT...

Jag läste på en ölflaska häromdagen,
på etiketten stod det : lättdrucket. Jag
har aldrig någonsin sett motsatsen.
Tungdrucket eller svårdrucket.....

Det vackraste finns
i ögonen på den som ser

Ska man gömma sig för ungarna,
är det nog säkrast i städsåpet.....

Att dra nytta av goda råd kräver mer
klokskap än att ge dem

Det sämsta med livet är att det inte
sänder några repriser av de bästa
ögonblicken

DE BARNEN:

Jag satt med goda vänners son, lille
piggelinen Karl 5 år, och pratade om
hur det var för länge sedan.

- Under stenåldern gjorde man saker
av sten och under järnåldern lärde
man sig tillverka verktyg av järn,
sa jag och fortsatte:
- Under medeltiden.....
- kom diskmedel, tvättmedel och
sköljmedel! Fyllde Karl raskt i.

Sänd in "smått o gött te" denna spalt !
Kom ihåg att underteckna breven!

Evenemang i Gunnarskog

Julförsäljning på Tomteboa
Larstomta
30/11 - 20/12

*
Julmat
Hembygdsgården
14/12

*
Lussefest
Bosebyns Bygdegård
14/12 kl 17

*
Mekonomenrallyt
Järvenskolan
18/1

*
BIK:s Barnfest
Tväruds Gymnastiksal
19/1

*
BIK:s Årsfest
Folkets Hus, Charlottenberg
25/1

Skicka in meddelande om
kommande arrangemang i Gunnarskog !

VED, HÖ OCH SNÖ MASKINER

Däck och Kedjor

SÄLJER NORDFARMS MASKINER

Svens Byggservice

Rexed tel: 0570-321 23

EN "DJÄRV" KVÄLL I GUNNERSKE

Ordspråket säger "den som inget vågar den inget vinner".

Den devisen stämmer väl in på söndagskvällens begivenhet på Hembygdsgården i Gunnarskog där sånggruppen "DI JÄRVAS" framträdande vann allas hjärtan gammal som ung.

Förväntan blandad med lite mystik på att få se och höra denna tidsresa i sång och musik från digerdöden på 1350-talet till nutid började redan när vi i publiken kom vandrande upp mot hembygdsgården där marschaller kantade uppfarten och lyste upp oktobermörkret.

Eva Engblom och Kajsa Axelsson i tidsenliga kläder, även barnen Åhs och Axelsson likaså

Som inledning på kvällen spelade bygdens välkända fiolspeleman Sven-Erik "Nytomtén" Gustafsson och dottern Stina polskor både från Härjedalen och av "Lejsme Per" allt emedan publiken rann till. Anneli Eriksson hälsade den talrika publiken varmt välkomna och berättade sen hur detta hade börjat.

Starten var ett skolprojekt samt hennes besök på Värmlands Museum där hon studerade Gunnarskogs historia.

Det var då hon fick idén att kanske hennes duktiga sånggrupp "DI JÄRVA" skulle kunna göra en tidsresa i musik och med denna inledning drog kvällen igång.

Först ut var Ulla-Berit Bergfjord som iförd en vikingahövdingsdräkt läste historien om vikingahövdingen Gunde som gav namnet åt sjön "GUNNERN", och om digerdöden som ödelade hela Gunnarskog så när som på två personer, en man i Bortan och en kvinna i Ingersbyn. Dessa båda bildade så småningom familj.

Deras öden skildrades av rollinnehavarna Eva Engblom och Kajsa Axelsson i tidsenliga kläder, även barnen Åhs och Axelsson likaså. Innan en ny tidsepok skulle anträdas läste Ulla-Berith Bergfjord historien sittande i en vikingastol med inlägg av "Glavaskiffer". Kicki Liljedahl har, med sitt breda musikaliska kunnande, plockat fram det bästa ur gruppen. Fiolspelande tjejerna Emilie Axelsson och Stina Gustafsson håller som alltid toppklass och sjunger och spelar lika bra - fina framtidslöften.

Efter en knapp timmes intensiv underhållning anmodas samtliga i publiken av uppläsaren att eftersom historien hade kommit så långt att vi befann oss på resa till det stora landet i väster och var mitt ute på ATLANTEN, skulle vi förflytta oss akteröver för att få en god kopp kaffe och hembakat bröd.

Underhållningen fortsatte med oförminskad intensitet och solisterna Anneli Erikssons och Lina Serranders framträdande höll hög internationell klass.

En kväll som denna går alldeles för fort men när avslutningen kom ville inte applåderna tystna så ett extranummer fick dras och vad passade bättre än den hemsmidda låten "BACKSJÖBOTTINGEN", en dragspelslåt skriven av Eskil Andersson "på Rönninga". "DI JÄRVA" har gjort en trestämmig sång för damkör av denna.

Publiken höll takten med händer och fötter och njöt i fulla drag av dessa duktiga kvinnor/tjejer som inte ens sysslar med musik på halvtid och ändå kan ge oss en sån aha-upplevelse på en loge i Gunnerske, en mörk oktoberkväll.

Det vittnar om att Gûnnerske har det mesta , och som inföding och lokalpatriot tycker jag att "Dä ä inte lätt å finne nôe bättre än Gûnnerske".

Till sist hoppas vi som hade förmånen att få vara med denna minnesrika kväll att en extra föreställning kommer innan våren.

Vid pennan Rolf Nordling

LANDSBYGDS- DAGEN I ÅRBOTTEN

Årets Jössemästerskap i plöjning anordnades i en lördag i Årbotten Gunnarskog. I år var det förstärkt med både hästplöjning och utställning av lokala hantverkare och livsmedelsproducenter.

Tävlingen sammanföll med en kurs i hästplöjning på två dagar. Det ökade besöksantalet nere vid plöjningsfältet där man kunde se både enskäriga hästplogar och treskäriga traktorplogar göra fina tegar.

Vid före detta Tomteboa fanns utställarna och serveringen. Trots det kalla vädret fanns entusiastiska utställare kvar ända tills plöjningstävlingen var avgjord. På serveringen var det kaffe och varm korv som gick bäst och smörgåsarna hade denna kalla dag behövt heta varma mackor.

Jössemästerskapet i plöjning vanns av Hans Johansson Sälboda på 74 poäng, ett bra resultat med hänsyn till de svåra plöjningsförhållandena. Årets fina sommar gjorde att

jorden var hård och svårplöjd. Tvåa i tävlingen blev Lennart Lilja Eda, trea Anders Bäcklin Tollesrud, som fyra kom Anders son Erik. Femma var Thomas Lingeberg Sälboda. Hans Johansson fick första inteckningen i det nya vandringspriset, en glaspokal skänkt av Arvika kommun och tillverkad av Madam Glas.

Trots det kylslagna vädret var landsbyggsdagen en gemytlig tillställning vilket anslutningen på cirka 90 personer kan intyga.

Landsbyggsdagen var ett samarrangemang mellan Jösse Hushållningssällskapet och Studieförbundet Vuxenskolan.

GUNNARSKOGS HEMBYGDSFÖRENING

Vid vårt senaste styrelsemöte onsdagen den 5 den november, kom det upp på dagordningen att vi och alla byalag m.m. i hela Gunnarskogs församling skall träffas i februari månad år 2003.

Träffen skall förhoppningsvis leda till att vi gemensamt kan komma fram till ett gott samarbete över ”gränserna”.

Har ni styrelserepresentanter eller andra intresserade i de olika föreningarna, så hör gärna av er till Rolf Johnsson

Lunden Tel. 0570-32 496.

Under januari månad 2003 skickar vi ut en skriftlig kallelse till de olika föreningarna.

Vi inom hembygdsrörelsen vill hälsa alla Gunnarskogsbor en

**RIKTIGT GOD JUL
OCH ETT GOTT NYTT ÅR.**

Med vänlig hälsning
Rolf Johnsson

Här kommer ”SOCKENNYTT”

GOAFTON

Det blev ett rekorddeltagande i årets Gûnnerskemårten. För statistikens skull hade man kontrollräknat alla besökarna och ”martsengeneralen”, (som idag varit med om kontrollräkningen) säger till SOCKENNYTT, att det blev fler besökare än man räknat med.

Det möte styrelsen för Gunnarskog Bygdelag hade planerat att hålla idag, fick i sista stund inställas. Då det visade sig att samtliga styrelseledamöter var förhindrade på grund av andra möten.

Älgjakten i Gunnarskog fortsätter med oförminskad intensitet. Förutom i Järperud förstås, där man fortfarande håller på och träkar varandra efter förra årets jakt.

Då tillgången på älg numera är som den är, har man i en del jaktlag kommit överens om att spara såväl kor som kalvar, samt inte skjuta tjurar.

En känd kyrkovandrare från Gunnarskog har idag avstängts av kyrkorådet, från nästa års kyrkovandring i Bogen. Orsaken är att han ställde upp i årets vandring trots att han var dopad. B-prov kommer att tas om något år.

Den vackra orienteringssporten har gått tillbaka kraftigt i Gunnarskog har under senare år. Anledningen sägs vara att man har svårt att hitta kontrollerna. Men nu tycks det vara ännu svårare att hitta någon orienterare.

Bosebys Bygdegårdsförening har ansökt hos Arvika Kommun om ett bidrag på 125 000:- kr till isolering och installation av värme i busskuren. Motiveringen är att bankrånare och biltjuvar och dylikt som är i behov av att ta sin tillflykt till kuren, inte skall råka ut för elakartade förkylningar.

Den synnerligen aktiva Bygdegårdsföreningen i Perserud, har nu även fått en egen tidning, där man kan läsa om allt som händer och sker i bygden. Tidningen heter Arvika nyheter

De va allt från SOCKENNYTT för den här gången. Vi återkommer.

GOAFTON

Br.

ALLSTAKANS BYALAG UNDER SOMMAREN 2002

Under sommaren hade vi mycket på gång. Fem helger i rad var det full fart. Det började med GÄDDNATTA den 15-16 juni. Den anordnades tillsammans med Bortans IK. Jan Magnusson var outstanding som vanligt men den största gäddan fick Fredrik Ljosdal ...

Midsommardagen har vi alltid en tipspromenad som kallas "BRESTÅSMARCSHEN". Den utgår från Alunda och går en sväng upp genom skogen på gamla körvägar och stigar förbi där Breståsen en gång låg. Kaffeservering efteråt förstås.

Helgen därpå var det "Landsbyggsdagen/Lanthandelns dag". Då tändes en eld utanför Sundby handel för kolbullestekning. Mats Tjärnestic och Stig Karlsson hade fullt upp med att hinna steka till alla som ville smaka. Mellan klockan tio och två var det tänkt, men hungriga kunder blev inte mätta förrän vi blandat ny smet flera gånger och klockan hunnit bli tre. Kolbullar går alltid hem.

Lördagen den 6 juli var en dag vi såg fram emot med fasa och förväntan. Det skulle bli "LOPPIS". Man vet inte alls i förväg hur mycket grejer man får ihop och sen vet man inte hur mycket folk som kommer eller hur köpsugna de är. Vädret spelar också roll. Är det för varmt, då föredrar många badstranden, regnar det då måste vi ha allt inomhus.... Vi hade tur med allt. Vädret var lagomt så vi kunde ha bord utomhus också. Det är konstigt med loppis. Saker som den ene inte vill ha utan ger bort, blir någon annan överlycklig för

att få köpa. Tala om återvinning. Inez Tjärnestic hade lagt ner mycket arbete på att leta fram gamla kort från bygden och få lite historia om dem. Det blev en fin fotoutställning som visades under dagen. Mycket uppskattad av många som kände igen både folk och gamla vyer.

Den trettonde juli skulle det bli TRIVSELKVÄLL vid Alunda. Musikunderhållning med Magnus Thörnblad och Kajsa Kjörnsberg först. Lottförsäljning och dragning på medlemskortet sedan innan Anders "Brobyn" med medmusikant tog över "scenen". Anders sjöng och vi satt och njöt av musiken och den fina kvällen vid Vassbottens strand. Något att tänka tillbaka på när vinterkylan och mörkret kommer.

På söndag morgon då var vi i farten igen. Friluftsgudstjänsten har blivit en tradition. Thorsten Nilsson talade och sånggruppen Västanvind spelade och sjöng. Stämningsfullt och trevligt. Kaffe serverades och kolbullar förstås till den som var sugen på det. Vädret var med oss även denna helg så vi hade tur igen. Det var några intensiva dagar denna sommar, men det känns bra när folk kommer och har trevligt tillsammans. Det är ju det som är meningen med Byalaget. Nu ligger vi lågt ett tag och samlar för paketauktionen på Annandag Jul i Skogsborg. Till sommaren lever vi upp igen. Vi ses då.

Allstakans Byalag/ Janet Tjärnestic

Älgjakta i Jarpre 2002

På darrete ben, å mä röst sôm let len
gjorde Bertil sin jaktledardebut
men reglane va utta prut
å dä gjorde han väl känt
för han hade dä meste på pränt.
Före jakta i både söcken å häljer
hade mange sett massvis mä älger
men dä finns fell ett beteende
som di kaller för dübbelseende.

För i Hansängdreve sågs tå älg bare en skömt
Va älgane der bortjaga tå skrömt?
Änne va dä denna Jonnys äppelforhäcken
som locke dôm västom Litjarskogsbacken?

Sänna ville Bertil Russeresdreve prove
å da sköts dä tjurer tå Magnus å Ove
å ätter dä jä ha fåttet beskeve
va göpa mä i detta dreve
å tvillingkalven som kom på Claes lött
stöp för ett välrikta skött.

Jan stog vö Derframmetrappa
å passe va gjort tå pappa
å kalvkoa kom ut på jale
å för henne geck dä gale
sänna kom kalven ätter
å för honom geck dä itnô bätter.

Ifrå? dette grannlage, sôm inte ä se grannlage
kom ett kalvspôr mä blog i
men ättersöke tog vi, å dä tog att ti.
Men blöinga börje på vår sie om gränsen
å da vart ju konsekvensen
att dä kanske va meninga, att extratedelinga
skulle uttas på vår sie om gränsen.

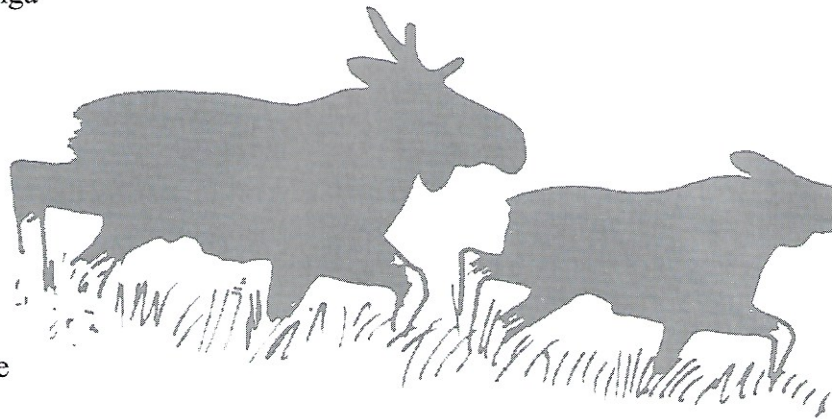
På tisdan va dä Täpphögda som gällde
å flere skôt smällde
å både kalven å tjurn å avelskoa
kom i kvällinga in i slaktboa.
I Treskedreve va dä möe älg inne
å Cristians kalv har vi i minne
å solfjärsfôrmen på drivinga i dette dreve
som Bertil litte vågsamt hade beskrevet
geck mö bätter än en künne tru
nä en tänker ätter nu.

På onsdan geck Arne mä sköttane ut
se da va fell wisckyn slut
Hade han förut gö så sjal nô straff
se gär dä ôtminstne mäg rätt se paff.

Högdestemurn ha vi förut kall en
men nu hetteran vesst 200 m-vallen
å grunner nu på hô dä va för en stölle
sôm sköt tjurn på detta lange hölle
se jamme vaddä näste jaktledarkandidat
å sôm feck skäll tå sin jaktledarkamrat
å di sôm ifrå början hade gjort passe
va sa jaktledarn i huvve helt kasse.

Kents hjartskôt feck att stöpp
på tjurn sôm kom i galöpp
men hört di andre skôta kom
kan vi fell tale litte tösst om

På kväel hade Ingvar turn
å få se den levande tjurn
men dä trudde han va en förrömd häst
se di andre tyckte dä va bäst
å inte trun, fast han roppe: Bruuun.

På frädan börje Cristians humör å stige
för da feck han skjute e kvige
men Stefans kalv kom nock fort
för vö turtainga lükte dä vesst lort.

Arne han hade e kvige se näre
se ho va nämmern än geväre
För tücke ska en att varne
för kviga künne att ha sköte Arne.

På lórdan va Claes ittnô se vaken
å på väg te passe kännan sä naken
för i bil hanses låg bössa
hade han tänkt sä å skjute älg mä mössa

I Golandsberga small dä mö
å fyre älger vart dö.
E ette plus e ette
eller elve kan kvette
dä töcker Olle gäller
strax inna dä smäller
bare inte Bertil skäller
men te å skjute fel se dä blir rätt
kan ju åg väre rätt sätt

Gunnar Lidberg

STOMMENS VVO 2002.

**Stommens vvo ingår from i år i Södra Gunnarskogs Älgskötselområde.
Årets älgjakt startade den 14/10 med samling kl.07.00 för traditionell
koll av licenser,jaktkort mm.**

Måndagen kammade vi noll trots att
flera älger observerats.

Tisdagen startade med kanande i blöt-
snön. Trots detta fick vi en pinntjur och en
tjurkalv östpå skogen i det s.k "Lövsådrevet".

Onsdagen startade vi med att ta "Näset
och "Haga" ko med tvillingkalvar simmade
över till Backsjöbotten. I nästa drev sköts en
tjurkalv .

Torsdagen började med en udda sextag-
gare innan vi hundförare ens hade släppt, strax
efter föll en kviga bara några hundra meter
östom den redan passade tjuren.Nytt drev i
detta drev sköts 2 kor .

Fredag togs två drev efter kalven som
blivit ensam dock utan resultat. Gjorde ett nytt
försök i Hemhaga vilket resulterade i 2 kalvar.
Efter en intensiv vecka samlades vi alla till en
trevlig fest på Hembygdsgårdens loge med all-
sång och soloprestationer som skulle få Håkan
Hagegård att blekna.

Trots att festen varade ett tag utpå små-
timmarna ställde nästan alla upp på slaktar-
dagens morgon kl. 08.00. 9 djur hade vi att
fördela på 34 män och kvinnor. Detta gick som
en dans i det strålände och kylslagna vädret.

Fredag den 8/11 startade vi efterjakten
eftersom vi har 2 kalvar kvar . En blaskig dag i
skogen och inte ett liv med till slaktboden.
Eldplatserna vid resp. drev är guld värda så-
dana dagar.

Lördag den 9/11 C:a 8-10 cm snö i vä-
garna östpå skogen. I första drevet fanns ingen
älg inne. Efter att 2 av våra hundar försvunnit
ut ur markerna tog vi ett drev med en hund och
undertecknad som drevkär. Ko med en skadad
liten fjoltjur i sällskap kom smygande på Orm-
myra fjolingen haltade illa så skytten fällde
honom direkt.Veterinär fick tillkallas och den
lilla magra tjuren med det inflammerde bak-
benet fick inte användas till människoföda
utan fick föras till destruktion.

Våra hundförare får nu en chans att träna
sina hundar på de två kvarvarande kalvarna
hoppas att inte snön sätter stopp för detta.

Stommens Vvo 2002-11-02

Vid pennan Rolf Nordling

ÄLGJAKTA I GUNNARSKOG 2002

Stommens VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10				
tisdag 15/10	1			1
onsdag 16/10				1
torsdag 17/10	1	3		
fredag 18/10				2
	2	3		4

Gårdsås VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10			1	1
tisdag 15/10	1	1		1
onsdag 16/10				2
torsdag 17/10	2	1		3
	3	3		7

Järperuds VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	2	1		2
tisdag 15/10	1	1		2
onsdag 16/10	2			
fredag 18/10			1	1
lördag 19/10	1	1		2
	6	4		7

Allstkans VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
torsdag 17/10			1	2
fredag 18/10	1	1		1
lördag 19/10	0			
	1	2		3

Tväruds VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10			1	1
tisdag 15/10	1			1
onsdag 16/10	Ingen älg	Gör uppehåll		
	1	1		2

Byns VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
torsdag 17/10	1			
fredag 18/10	1			1
lördag 19/10	0			
	2	0		1

Treskog/Lövnästjurar		kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10			1
tisdag 15/10		1	
onsdag 16/10	1		1
	1	1	2

Silvergruvans		tjurar	kor/kvigor	kalvar
lördag 19/10	2		1	1
söndag 20/10	5		1	1
måndag 21/10	1			2
tisdag 22/10				2
onsdag 23/10	0			
torsdag 24/10			1	2
	8	3		8

Backsjöbottens		tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	1			
tisdag 15/10	0			
Gör uppehåll				
	1	0		0

Årbottens VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	1			2
tisdag 15/10	1	1		1
onsdag 16/10	1	1		
Gör uppehåll				
	3	2		3

Perseruds VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
lördag 19/10			1	1
söndag 20/10				1
måndag 21/10	1			
tisdag 22/10	0			
	1	1		2

Bosebyns VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 21/10	1	1		1
tisdag 22/10				2
onsdag 23/10				2
torsdag 24/10	1			
	2	1		5

Säteruds VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
torsdag 17/10	0			
fredag 18/10	0			

Sälboda gård		tjurar	kor/kvigor	kalvar
lördag 19/10				1

Tollersruds VVO		tjurar	kor/kvigor	kalvar
torsdag 17/10	1	2		2
fredag 18/10	0			
	1	2		2

Brattfälla	tjurar	kor/kvigor	kalvar
fredag 18/10	1	4	2
lördag 19/10			2
	1	4	4

Furuhöjdens VVO	tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	1		
tisdag 15/10	1	1	1
onsdag 16/10			1
torsdag 17/10			2
	2	1	4

Bortans Södra	tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	1		1
tisdag 15/10	1	1	2
onsdag 16/10		1	1
torsdag 17/10			1
	2	2	5

Mjögshöjdens	tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	1		
tisdag 15/10			
onsdag 16/10			
torsdag 17/10		1	1
	1	1	1

Bortans Norra	tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10			4
tisdag 15/10		2	1
onsdag 16/10	3	1	1
fredag 18/10	0		
lördag 2 nov			
	3	3	6

Axlands VVO	tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	3	3	
tisdag 15/10		1	5
onsdag 16/10	1		1
	4	4	6

Stora Enso	tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 21/10	3	1	1
måndag 28/10	0		
fredag 1/11		2	1
	3	3	2

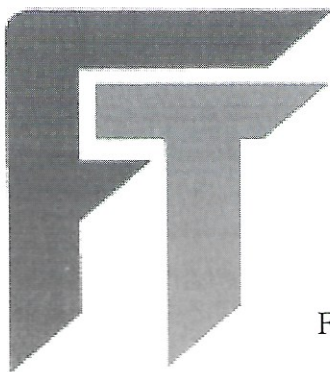
Tinhögdens VVO	tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	2		1
tisdag 15/10	1	2	3
onsdag 16/10		2	3
torsdag 17/10		1	2
	3	5	9

Högtorps VVO	tjurar	kor/kvigor	kalvar
onsdag 16/10			1
	0	0	1

Fredros VVO	tjurar	kor/kvigor	kalvar
måndag 14/10	1	2	2
tisdag 15/10			1
onsdag 16/10			1
Gör uppehåll			
	1	2	4

G Anläggning Byggnadsarbete Skogsarbete Målning G

r
ä
s
r
ö
j
n
i
n
g
F
l
y
t
t
n
i
n
g

FARMARTJÄNST

Landsbygdsföretagare

i

samverkan

Behöver du hjälp

Ring Farmartjänst

Farmartjänst gör tjänst i stort och smått

Per-Axel Adolfsson 77 01 06

Rolf Nordling 325 45

Anders Bäcklin 342 49

r
ä
v
a
r
e
T
r
a
k
t
o
r
e
r
m
m

Den stora släkträffen 10 augusti 2002

Här poserar vi nästan alla (ett tjugotal fattas) ättlingar till Anders Eriksson på "SVENSERUD" med resp. utanför hembygdsgården i Stommen Gunnarskog. Foto: Bengt Bönström

– It's very beautiful!

30-åriga Stephanie Anderson från San Diego, USA, blickar ut över Lafallhöjden.

Det är första gången som hon besöker Sverige och platserna som hennes farfars mor härstammar från. Stephanie var en av de mest långväga gästerna på den stora släkträff som arrangerades på hembygdsgården i augusti.

Omkring hundra personer blev vi: från blöjbarn till veteraner som passerat 80-strecket. En imponerande samling släktingar, med efternamn som till exempel Norrby, Nordling, Nyberg och Lidberg. Alla med rötter i byarna i trakten.

För mig blev upptakten till träffen ett spännande telefonsamtal på långfredagen i år. Jag, till vardags bosatt i Stockholm, befann mig hos mina föräldrar i Hedesunda utanför Gävle och råkade bli den som tog emot samtalet från en Ulla Nilsson i Kil.

– Vi har aldrig träffats du och jag. Men jag är kusin till din pappa, förklarade Ulla på klingande värmländska.

Det blev inledningen till en mycket intressant släktodysse genom seklen. Jag tror att samtalet varade nästan en timme. Ulla berättade bland annat att min farmor, Nanny Lidberg (född Eriksson på Svenserud) hade en kusin vid namn Elvina som i början av 1900-talet utvandrade till USA. Där träffade hon en man från Skövde trakten, bildade familj och återvände aldrig till Sverige.

Eftersom min farmor föddes 1901 är det oklart

i vilken mån hon och Elvina hann träffas. Men de var likafullt kusiner, något som gör även Stephanie Anderson och mig till släktingar. På släkträdet är jag fyrmänning med Wayne, Stephanies far.

Dessutom var det spännande att träffa den äldre generationen. Bland dem märks till exempel släktens vitale ålderman, 83-åriga Morgan Norrby. På hembygdsgården passade han på att berätta en del anekdoter om sin morfar (min farmors far), Anders Eriksson på Svenserud, som levde 1859–1933. Anders på Svenserud var bland annat känd som medlem av traktens sångkör, som cyklade eller promenerade ansenliga sträckor för att delta vid begravningar, bröllop och andra tillställningar. Jag (och många med mig) vill rikta ett stort tack till er som var med och arrangerade denna fantastiskt givande släktdag, som jag tror kommer att ge ekon och ringar på vattnet inte bara över Gunnern, utan över hela Atlanten. Ta väl hand om er därute – jag hoppas att vi ses fler gånger!

Lena Lidberg

FRESKETÄPPA

Som tidigare i korthet nämnts har Gunnarskogs Bygdelag haft planer på att renovera torpet Fresketäppa som ligger i Treskog. Vandringsleden från Lars-tomta passerar förbi Fresketäppa. Torpet kunde vara lämpligt som övernattningsställe tyckte vi, och efter kontakt med Stora Enso skrevs ett nyttjanderättsavtal med bolaget under förra året. Som bekant har Bygdelaget många järn i elden. Därför hann vi inte påbörja restaure-

ringen av torpet under fjolåret, men i år skulle det ske. Restaureringen ingår i ett EU-projekt som förutsätter bl. a. ideella arbetsinsatser.

Det hela började med en besiktning av torpet då vi preliminärt bestämde vad som skulle utföras. Besiktningen utfördes av Alf Danielsson, Lars-Göran Johannesson och undertecknad.

Sedan körde Lars-Göran dit en del material varvid han ramlade omkull och bröt ena armen. Eftersom han är en nyckelperson i detta sammanhang blev projektet försenat. Under sommaren fick vi dock hjälp av Katarina Olsson som feriejobbade några dagar vid Fresketäppa. Hon målade bl.a. innertaken i både köket och rummet.

I september hade Lars-Görans arm läkt ihop någorlunda och arbetet kunde fortsätta. Taket och förstugan revs bort liksom brädfodringen kring hela stugan. Nu visade det sig att även bjälklaget under taket måste rivs bort. Det hade vi inte räknat med. De timrade uthusen låg mer eller mindre uppruttna på marken så dem eldade vi upp. Nya takstolar blev uppsatta och Stig Anderson murade ny skorsten och murade även in den nygamla spisen. När detta skrivs är plåttaket pålagt, brädfodringen klar kring hela stugan, en veranda tillbyggd, fönstren omkittade och ommålade och utedass samt vedförråd uppförda. En del mindre målning-sarbeten inomhus återstår att göra samt att spika panel på innerväggarna och tillverka slafar att ligga på.

Lars-Göran har varit primus motor i arbetet. Arne Nilsson har eldat och varit självutnämnd verkmästare samt kommit med goda råd. Bengt Holter har skött transporten av byggmaterial, rödfärgat m.m. Lars-Inge Nilsson har kittat alla fönster samt varit behjälplig med allt möjligt.

Ove Gustafsson, Mats Åslund och Ivar Holter har också bidragit med arbete liksom undertecknad.

Damerna Marianne Holter och Ulla Cajdert har förgyllt vår tillvaro vid Fresketäppa genom att inte mindre än tre gånger bjuda oss på kaffe med dopp. Tack!

En del roliga episoder har inträffat under arbetet. Bengt Holter rödfärgade brädfodringen nära ett fönster och råkade få lite rödfärg på det som skulle vitmålas vilket omedelbart påpekades av "verkmästarn". Bengt suddade bort rödfärgen och sa: "Jä tänkte att rätt, fast jä måle fel".

Brodern Ivar rätade på sig och sa: "Men vøre dä inte bätter å tänke fel men måle rätt".

Torpet Fresketäppa var bebott till år 1948 då Kajsa Frid som bodde där dog. Sedan dess har det varit öde.

Fresketäppa kommer att stå öppet för vandrare och andra som har sina vägar förbi torpet. Vi hoppas att det kommer att bli till glädje för många!

Gunnar Lidberg

HÖSTDIKTER AV KLASS 3 PÅ JÄRVENSKOLAN

Nu är hösten här.
Blommorna dör.
Det är kallt ute.
Dagen är kort.
Kvällen är lång
Sommaren är slut.

Sofie

På hösten är det älgjakt.
Pappa jagar älg
Blommorna vissnar.
Grenarna tappar sina löv.

Fredrik

På hösten finns älg i skogen.
På hösten finns kaniner
som snart ska ändra färg.
Hösten är här och löven blir gula.

Malin

Löven prasslar och glittrar som guld.
Kärleken finns i höstens puls.
Hösten är fin och hösten är rik.
När hösten börjar är skolan igång
och hösten viner som en sång.

Simon

Vattnet fryser snart till is.
Det blir mörkt på kvällen.
Lilla kökslampan lyser.
Jag sitter och tittar ut
på månen som lyser som silver

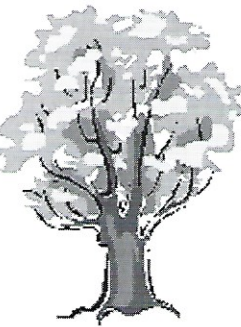
Elin F.

Nu är det höst.
Det är kallt om hösten.
Det är frost på marken.
Det blir mörkt på kvällen.
En del djur går i ide och dvala.

Solen skiner.
Vinden viner.
Löven prasslar.
Grenarna rasslar.
På morgonen är det
imma och dimma.

Andreas

När det är dimma
kan det bli imma.
Mörk är hösten och det är kyla.

Caroline

Therese

Löven prasslar,
de lyser som guld.
Det kan bli storm ibland.
Vinden är kall.

Frida

Hösten viner
och solen skiner.
Gräset är grått.
Solen är flott.
Korta dagar.
Långa nätter.

Adam

Hösten är här.
Man plockar svamp och bär.
Vinden viner.
Solen skiner.

Elin Ö.

Frosten kommer.
Jag är törstig.
In kommer kylan.
Inget vatten.
Vattnet har frusit till is.

Louise

Svamp, det är gott!
Bär kan man plocka.
Älgen kan man slakta.
Vargen ylar.
Löven faller ner hela dan.

Erik

Vinden viner.
Solen skiner.
Löven är gula.
Träden är fula.
Vinden kyler.
Vargarna yler.

Joakim

På hösten finns det svamp,
då kan man gå på höstramp.
Det blir grått gräs,
vinden låter som ett fräs.
Grenarna är kala,
djuren går i dvala.
Löven prasslar,
musen rasslar.

Angelica

HALLOWEEN-PARTY PÅ GUNNEVI

Jessica Wallin och Malin Gustavsson

Klass 5 på järvenskolan anordnade ett Halloween-party fredagen den 25/10 på Gunnevi.

Alla elever i årskurs 1-4 på Järven och årskurs 1-5 på Tvärud var inbjudna. Ett stort antal gäster kom utklädda som spöken, scream, häxor, liemannen och andra hemskheter. Kvällen innehöll disco, luftgitarrtävlingar, tryckartävlingar, limbo och spökjakt. Godis, korb och dricka mumsades gladligen på, stämningen var hög och partyt kändes lyckat. Vi vill tacka alla ni som kom, kanske vi tar om't nästa år igen?

Klass 5
Järvenskolan

MK Team Treske
hälsar er välkomna till

Lördagen den 18 januari 2003

Som nog många av Er vet tvingades vi att ställa in vår rallytävling 2002. Vädrgudarna var inte med oss. Tö i en vecka gjorde vägarna oframkomliga. Nu tar vi nya tag!

Arbetet med tävlingen 2003 startade redan under våren. Vår banchef har planerat en mycket tilltalande bana. Den utgår från Järvenskolan och är totalt ca 150 km varav ca 60 km specialsträckor fördelat på 6 sträckor. Vi vill passa på att tacka våra väghållare för att Ni upplåter Era vägar till rallyt.

Var specialsträckorna går får inte offentliggöras förrän tävlingsdagen eftersom träning på sträckorna inte är tillåten. Men Du som vill se rallybilarna i aktion ute i skogen är välkommen att köpa vårt program. Detta säljs i serveringen på Järvenskolan och i "TJ:s Närköp" i

Stommen på tävlingsdagen. Programmet innehåller förutom startlistor många bra tips för dig som publik. Rallyt är en deltävling i Västra Bilsportförbundets Förbundsmästerskap. Vi hoppas på ca 100 deltagande ekipage från hela VästSverige.

För att få ett så här stort arrangemang att fungera krävs många frivilliga, ideella insatser. Förutom vår organisationskommitté som leder arbetet runt tävlingen har vi tävlingsdagen ca 100 funktionärer ute i skogarna och vid "Högkvarteret" på Järvenskolan.

Ett stort tack till Er som ställer upp!!

MK Team Treske har en hög ambitionsnivå, särskilt vad gäller säkerheten runt tävlingen. Alla våra chefsfunktionärer genomgår årligen utbildningar, där man i detalj går igenom vad varje person har för arbetsuppgifter och ansvarsområde. I utbildningen ingår också hjärt-lungräddning. En räddningsbil med läkare finns centralt placerad i tävlingsområdet.

Dessutom finns också sjuksköterskor i starten på varje sträcka.

Klubben har under de senaste åren fått allt fler egna rallytalanger som vi hoppas få se i Rallyskogen under Mekonomenrallyt.

Lycka till önskar MK Team Treske!

Om Du vill läsa mer om tävlingen eller klubben, titta gärna in på vår hemsida:

drive.to/treske

Vågrätt

1. Gör att barnaögon tindras och
att helgens mörker lindras
13. Orsakar himmelskt bifall
tror vi i allafall
14. Maj Gustavsson
15. Vagt trodd eller känd
kanske av överspänd
16. Detta lättdu klarer, konstruktörens initialer
17. Den består väl av kristall
och är ju ganska kall
19. Svimning kan vara ett första "bud"
eller ett långt olycksbådande ljud
20. Kan man sig på flera sätt
men på foten mest rätt
21. I Gûnnerske går vi så
om inge vatten finn å få
23. Så är novisen, vid spisen
24. Här är vi inte så van, att den kallas klan
25. En västerbottnisk gråbensvariant
som säkert blir med samerna på kant
27. Lars Svensson
28. Den hämtas väl i brevlådan
och är ofta en förebådan
29. Förstärker ingenting, eller inte någonting
30. Lars Nilsson
31. I skogen kan hon löpa, kallas ofta för göpa
32. Drake
33. Stig larsson
34. Sådana är vad jag tror, ett slags evor
35. Ett föremål för viss dyrkan?
men rakt inte i kyrkan
36. Skoltid
37. Förkortad mamma
38. Ett ord att ofta bruka
om man är en riktig kruka
39. Behöver vi knappast inte nu
men kanske vid anslutning till EMU
44. Infaller en vecka före Knut
och innan granen dansas ut

Loddrätt

1. Något för speciell minister att tänka på
men verkar väldigt svårt att uppnå
2. Utmärkande för denne är kesning
i kombination med rumpresning
3. Lars Gustavsson
4. Uppnår ibland när man gnor
och lär vara viktig på skor
5. Enligt fornirländsk mytologi
kom den till henne, som trilla i
6. Med den större sanningshalten
kallas denna läroanstalten
7. Under dessa fanns föga tröst
men mycken hunger och törst
8. Motsats till 10 loddrätt
9. den som detta gjorde kanske kved
och utefter mången red
10. Motsats till 8 loddrätt
11. På holkens tak kan denna spela
men ingen fru vill boet hanses dela
12. Trivs mycket bra på fester
märks mycket mer än gäster
18. Mången finns i vår natur
ibland under gran och fur
20. Kan vara en "pryl", i kombination med kyl
22. Oftast runda upphöjningar
som kan orsaka fördröjningar
23. Dessa kan vara, mycket rara
26. Fröding skrev om en sån med ö i
28. Nederdel av alnus glutinosa
som kan bli en vacker dosa
32. Pronomen
35. Påvligt straff i forna dar
är väl numera inte kvar
37. Död röd
40. Rune Eriksson
41. Ett spel med boll, kan ev. sluta 21 - 0
42. Kortad kan väl kortas så?
Alfs parti lika så
43. Dåligt betyg numera, som visst fås av flera

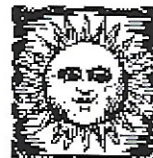
Gunnarskogs
Byggservice

Olle Algsten
070-312 70 44

Putte Ålander
070-679 19 00

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13											
14		■	15				■		■	16	
17		18		■	19		■	20			
21				22			■	23			
24			■	25			26				
27		■	28				■	29			
30			31			■	32		■	33	
34					■	35					
36		■		■	37		■		■	38	
39		40		41			42		43		
44											

JUL KRYSS 2002

Korsordskonstruktör
Gunnar Lidberg

Ditt förslag till lösning
sändes till :
Maja Olsson, Tvärud
670 35 Gunnarskog
Märk kuvertet
"Korsordet"

De två först öppnade
rätta lösningarna
belönas med
en penninglott!

Namn:

Gunnarskogs Rörmokeri & Alltjänst
Utför allt inom
VVS-branchen, tillsyn,
underhåll, reparationer på
fastigheter och sommarstugor
Pär-Ake Mattsson
Tel 0570-325 13
010-65 65 049

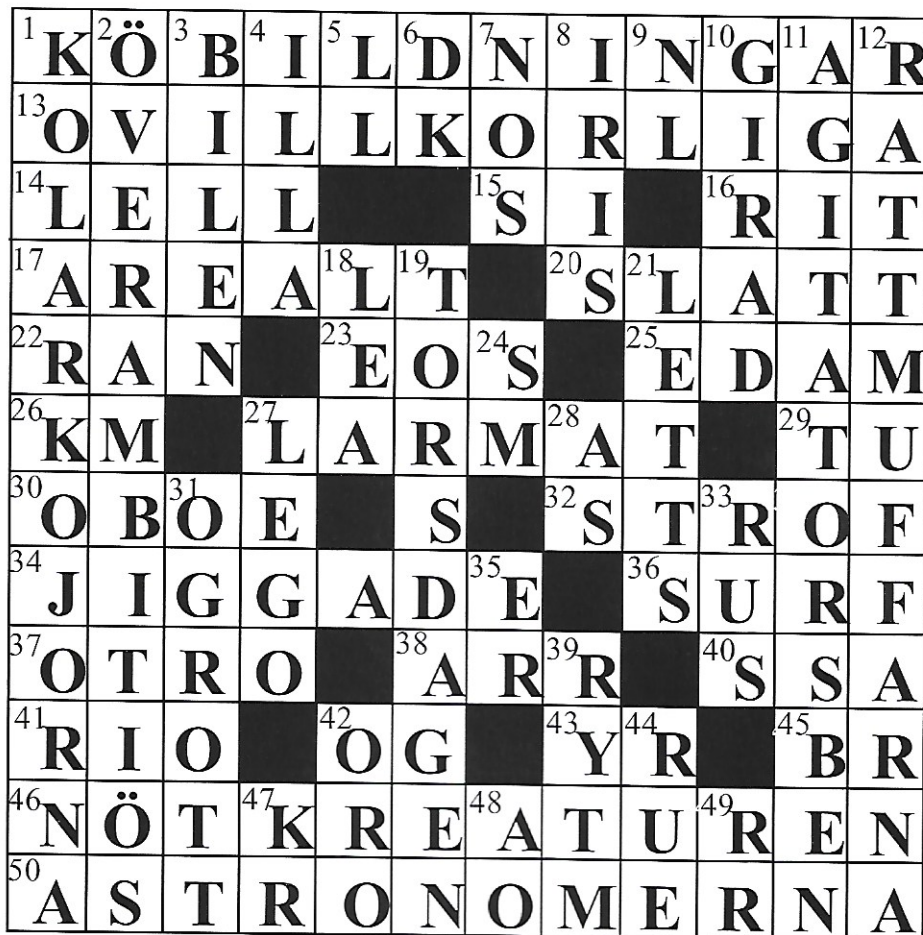
**AC MONTERINGS
SERVICE**

**REPARATIONER &
INSTALLATIONER**

■ Vatten
■ Värme
■ Sanitet

Anders Cajdert Gunnarskog

Tel / Fax 0570-322 61 • Mobil: 070-677 80 70

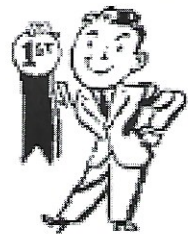

KRYSSLÖSNING
TILL
HÖST-KRYSSET

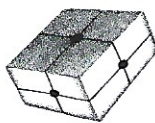
Vinnare blev:
KARIN FORSBERG
FREDROS
670 35 GUNNARSKOG

OCH

ANNA KARLSSON
JÄRPERUD, ANNELUND
67035 GUNNARSKOG

GRATTIS!
PENNINGLOTTEN
KOMMER PÅ POSTEN!

TOMTEBOA
Hantverk
Larstomta Gunnarskog
E-mail: may@telia.com
hemsida: www.ros.m.se/tomteboa

Öppettider: 30/11-20/12
varje dag
kl.12-16

I övrigt efter överenskommelse på
tel 0570-323 93 el. 323 95

Välkomna! May

- Bortans IK -
**BARN
FEST**
Söndagen 19 jan 16.00
I Tväruds gymnastiksal

ALLA
HJÄRTLIGT
VÄLKOMNA!

Damsektionen

EN SKRÖNA FRÅN ARSTAN PER I BUÅSEN

Landsbygdens folk har i långliga tider levat i okunnighet om den källa till kunskap och förströelse, som litteraturen i dess olika former utgör och lever i många fall likadant än i dag. Istället har man skapat sig en enastående flora av historier, vilka i sin tur bygger på verkliga händelser eller uppbyggda sådana ifrån olika fantasibegåvade personer. Dessa historier har berättats från släktled till släktled och med tiden blivit en sorts oskriven litteratur, tillgänglig för var och en. Denna litteratur uppvisar en inre spontanitet och en färg, som gör dess olika delar till oskattbara pärlor för forskaren.

”Per i Buåsen” figurerar ofta i dessa gamla historier från våra bygder. Denne var ett stycke levnadskonstnär, en bohem, som tog dagen som den kom, var även en stor Nimrod.

En dag var Per på väg ner till bygden. Det var en grådaskigt i vädret och dis över myrarna. Det bullrar tungt av ”fjärranflykt” över slägdorna och Per grep gång efter annan efter mynningsladdaren, som han alltid bar på axeln. Vid en kolbotten stannade han. En väldig fjärrand (tjadertupp) satt i toppen av en gran o sträckte på halsen. Per rev genast geväret från axeln, siktade och dammade på,- Ådi ska tru dä va en bjässe! Berättade Per sedan. Dä let som joldunner no han stöp i backen. Å inte nock mä dä, för no han stöp slog han ihjäl en mård som satt strax iunner, å denna stöp rakt på en räva, som just knate förbi. Å kan ni tänke denna mickel hade en hare i mun å den va inte riktigt dö än, utta no mården knäckte ryggen på mickel, vart har’n liggnes å sparke inve granrota, å ocke ni mäg trur än anne se sparke han opp en penningpong full mä blanke riksdaler.

Vid ett annat tillfälle var Per ute för ett jakt-äventyr som höll på att kosta honom livet. Han stod nämligen vid en myrhals öga mot öga med ett fräsande lodjur, som tydligen hyste

anfallsplaner. Lyckligtvis hade Per denna gång sin grova lodbössa med och den kom i skjutläge fortare än kvickt. Smällen blev öronbedövande- enligt berättaren varade den en halv dag – men skottet gjorde verkan för av djuret blev bara huden kvar. Förvånad över detta resultat strök han sig över pannan, och märkte då till sin förfäran att halva huvudet var bortskjutet – den gamla bössan hade inte tålt påfrestningen. Hjärnsubstansen hade stänkt vida omkring, men Per lade sig ner och håvade upp det mesta och tömde tillbaka det i huvudet. Att han kände sig en aning vimmelkantig i flera dagar efteråt, är inte så märkvärdigt, men huvudet läkte ihop igen, vilket var huvudsaken. Efter detta blev han dock försiktigare med laddningen och lade bara i ett par lodkrut.

Efter dylika vilda bravader på jaktstigen är det inte att undra över, om man i likhet med Per i Buåsen blir kallad för storlju.....(förlåt storjägare).

Tore

ICA
Thybergs
ÅRBOTTEN TEL. 320 43

VÄLKOMMEN

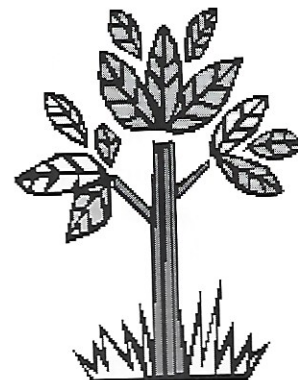
ICA
MILJÖ
BUTIK

ÖPPETTIDER
MÅN, ONS o FRE 9-18
TISD o TORS 9-19
LÖR 9-14
JULAFTON ÖPPET 9-12
STÄNGT ALLA HELGDAGAR

GUNNARSKOGENS HISTORIA III

*Röken kväver kväljande,
nät av ångor välvande
het och stark och frän,
kolen kallna klingande,
knäppande och ringande,
i höga svarta hoparna,
vid askbeströdda groparna,
emellan frusna trän.*

Ur Kolvaktaren av Dan Andersson

I vår förra artikel var vi framme vid 1600-tallets slut. Erik Ersons upptäckt skulle medföra att Gunnarskogen inte längre skulle bli aska – i vilken man skulle så råg och rovor till föda – utan kol för att smälta malm. Gunnarskogs förste företagare på detta område var jägmästare Anders (Andreas) Molithaeus. Denne var född 1620 i Stavnäs och var underjägmästare i Värml. Och Dal och inspektor för mastskogarna inom samma områden. Efter en tvist om äganderätten med Olof Starenflyths änka Gertrud S., där hon först tilldömts rättigheten beslöt bergskollegium 1686 att nämnda sterbhus skulle frändömas rättigheten och avgick därmed Molithaeus med segern.

För att gynna utvecklingen beslöts bergskollegium att Gunnarskogs socken skulle utgöra bergslag.

Detta innebar dagsverkesplikt för bönderna och gratisleverans av ved men även att Gunnarskogs socken befriades från skyldigheten att hålla rotesoldater (knektar). Detta är förklaringen till att Gunnarskog saknar soldattorp. (kungl. Brev 1688). Tilläggas bör till sist i denna kortfattade inledning att finnen Erik Erson från Axland för sin upptäckt ehöll en tunna salt samt en daler. Vilket inte gjorde upptäckaren särskilt förmögen, även om saltet var värdefullt. Det var dock den yttersta anledningen till att Gunnarskog blev bergslag

Så inträdde en ny epok i bygdens historia. Bergsbruket. Hyttor anlades, malm bröts och det blev liv och rörelse på många platser i socknen. Så även i skogarna. För att smälta malm behövdes kol i ansenliga mängder. Därför fodrades för att få tillstånd att anlägga en hytta, koltäkt d.v.s. tillgången till kol skulle vara säkrad. Nu var det inte bara svedjorna som fick röken att ligga över skogarna utan även kolmilornas sötaktiga doft spred sig i markerna. Och milorna blev många, för ett bruk av Lyreds storlek åtgick c:a 2 800 ton kol årligen. Skogarna i Gunnarskog räckte således inte till utan koltäkten omfattade även skog i Hög och Fjäll i Eda socken, enbart för Lyreds vidkommande.

Kolningen i dessa tider omges ofta av skogsromantik och mystik. Tyvärr har detta förhållande medfört att mångas uppfattning om kolningsarbetet i forna tider inte alltid blivit så särskilt realistiskt. Kolningsarbetet var ofta ett omänskligt slit där brist på sömn och vila medförde att man såg och hörde saker som inte hade verklighetsanknytning. En allmän tro på trolldom bidrog till att många fick besök av både skogsrå och de ”underjordiske”. Vi sena tidens barn finner dessa berättelser pikanta och enbart roande, vi har svårt att förstå bakgrunden, vilken var kolarens vaka och slit.

Ofta hade kolaren flera milor att passa.

Detta gjorde tillvaron stressig. Ibland ”slog milan” och kastade av sig stybben som täckte milan. När luftdraget kom till började det brinna och då blev sekunderna dyra. Milan riskerade att brinna upp. Detta var katastrofen! Någon ”brandförsäkring” fanns inte. Därför var en sådan händelse en personlig katastrof. Kolningsprocessen började med att veden höggs. Detta skedde på våren. Om det ej hade kolats någon mila förut i trakten måste plats för att resa milan utses. En mila kunde inte resas var som helst, platsen måste vara lämplig. Platsen måste vara plan. Inte sur, ej ligga på berghällar eller med stora stenar i botten. Kolaren var mycket noga med detta lika noga som husbyggaren med sin grund. Därefter började resningen, vilken också inte fick ske hur som helst. Resningen skedde genom att veden restes lutande mot en stång i mitten som kallades bordstaken och fick absolut inte luta i sidled. Då kunde milan rasa ihop som ett korthus. Närmast staken skulle veden vara absolut torr, längre ut kunde den vara surare. Restes milan med snöig och isig ved kunde det också bli problem. Dessa milor kallades ibland ”vantmilor” för man var tvungen ha vantar på sig när man reste den. När all ved var inrest täcktes milan med – kolstybb om det fanns tillhands – i annat fall med granris, mossa och lätt jord (fick inte vara lerjord). Därefter tänades milan. Något dygn efter kom milans ”kris”. Det gällde därför för kolaren att tända milorna - om han kolade flera samtidigt – att tända vid olika tidpunkter för att milorna inte skulle ”krisa” samtidigt. Krisen bestod i att milan – som förut nämnts – kunde ”slå” och i vissa fall helt förstöras dvs. bränna upp. Skalden, Dan Andersson, som tillsammans med sin far och sina bröder hade kolat många milor, skriver om denna kris i ”Kolvaktarens visor”. ” Svart smyger natten kring stenströdda land – somna ej, somna icke in! ”Om du somnar kan du väckas av en helvetesbrand och den brödlöses sorg kan bli din” detta var nog så sant det kunde bli. Milan var förlorad, uppbrunnen kolved kunde inte ersättas. Katastrofen var ett faktum. Så om kolaren tog hjälp av såväl ”skogsråa” som vidskepelse får vi förstå honom. Det gällde på sätt och vis livet, att hålla svälten från dörren för sin ofta stora familj. I

de små torpen i Gunnarskogen var barnaskarorna stora och nöden ofta en daglig gäst.

Nästa ”kris” i kolningen var då milan revs och kolen skulle släckas ner. Kolen kunde också då börja brinna – med samma katastrofala följd - som om den brann upp tidigare. Det var därför nödvändigt att släcka de varmaste kolen med vatten, som då fick bäras från något närbeläget vattendrag. Ofta deltog även kvinnorna i utrivningen, det berättas att de vid vattenbärningen, spillde vatten på sina kjolar (thermobyxor eller överdragsklädsel existerade inte) och kläderna blev därför som ispansar. Rivningen skedde ofta i nov.-dec. med korta dagar, snö och kyla. Men kolaren var lycklig om det hela hade gått väl, arbetet var långt ifrån riskfritt, ibland ramlade någon kolare i milan och dog. Dessbättre hände det inte så ofta, men förekom. En sådan dödsolycka hände på Bortanskogen, en kolare omkom.

Men naturligtvis fanns det måhända de dagar kolaren kände sig tillfreds med tillvaron – milorna höll sig lugna, vädret var vackert och ”prognosen” i övrigt verkade god – och i så fall unnar vi gärna honom detta. Vi får heller inte glömma kolköraren som jämte sin arbetskamrat, den nordsvenska hästen, såg till att kolet kom fram till hyttorna resp. kolmagasinen, som ofta i väglöst land, över frusna myrar och vattendrag, ibland i djup snö, styrde de krängande kolryssarna fram till bestämmelseorten. För de betydde mycket, för bruksindustrierna, sedermera också för ångbåtarna och järnvägarna, för kolet var nödvändigt lika nödvändigt som olja och elström är i vår tid.

Gunnarskogen släppte till råvaran och kolaren blev vad vi kan kalla, monumental.

Torsten Nilsson / Gunnar Lidberg / Åke Skoog

GAMLA JULSEDER FRÅN GUNNARSKOG

Utgrävningen vid Skramle i Gunnarskog och bildandet av föreningen Skramleprojektet har sin grund i en sägen om en ödegård på platsen. Att ta tillvara gamla minnen är en viktig del i vår kulturhistoria. Därför beslöt vi i föreningen att se efter vad som finns bevarat om Gunnarskog. I ett folkminnesarkiv i Göteborg finns samlat material om 1800-talets bondesamhälle, dess trosföreställningar och berättelser. Det är folkets historia berättad med deras egna ord.

Julen är en tid som ofta återkommer i materialet och det kan vara passande att här lyfta fram några. För just julsederna förändras ständigt med tiden. Nya saker kommer till och gamla försvinner. En som lämnat uppgifter hur man förberedde och firade jul var O. E. Eriksson från Sälboda och född 1858 i Gunnarskog. Här följer hans redogörelse.

Julafton: Mer än vanligt tidigt var det att gå upp denna morgon. Tävlan var det inte, men det var så många arbeten som skulle göras innan middagen den dagen. Hade inte all julved blivit huggen förut, så skulle det göras på morgonen. Då var det att tända upp en eld på vedbacken, så att en såg att hugga veden. Den veden skulle räcka över hela julen, om det skulle vara noga. Arbetet för dagen avslutades vid tvåtiden, för då gick helgen in å inte var det långt kvar till mörkret.

Fågelkärven: "Fåggelnecka" sattes upp när en hade klart med det mesta arbetet. Den sattes på lagårdstaket eller på en stör i närheten av uthusen. Det skulle vara den sista havreneken som bands för året. Ett bastant handvred om mitten på den så att den skulle hålla säkert ihop. Några brödsmlor från jultbordet brukade far få av mor att strö i neken för att det skulle bli högtidligt för fåglarna. Det skulle bli bra på marken nästa år om fåglarna fick riklig julmat. Det var gulsparvarna som en väntade skulle komma i neken. Somliga hade en "fåggelneck" andra hade två. Det var allt eftersom de hade havre till. Den fick sitta till våren. Då var den tom, å kreaturen fick äta upp den.

Dopp i grytan: Det brukar de ännu, men i min barndom var det inte så noga för då kom var och en med en kakbit å doppade kvickt i grytan allt eftersom de åt. Det var att hålla kakan eller "stompen" i den ena handen å korvbiten eller köttbiten i den andra, så gick man åter och fram mellan soffan och grytan. Både barn och äldre väntade mycket på denna måltid, för då fick barnen vara med också så som de andra. Julafton kallades också här för "doppredan". Efter dopp i gryta fick man ingen mer middagsmat den dagen. Man fick reda sig till framåt fyratiden, då en fick kaffe, smörgås, ost och korv.

Kreaturem: På dagen tillagades särskilt åt varje ko samt till hästen. "Kröttra" fick av det bästa höet och hästen fick havre, å sedan gavs hö till nattfor. När det fodret delades ut sa man "Ät väl, trivs väl, lägg hullet på reva och inte på rompa" Då skulle kreaturen komma att trivas å må gott under nästa år. Varanda ko skulle veta att det var julkvällen. Klockan 12 på jultnatten var det så konstigt att djur skulle kunna tala. Men vad som sades har jag inte hört något om. Klockan 7 på kvällen fick kreaturen detta foder. Å den kvällen skulle en läsa "Fader vår" innan en gick ut ur lagården, för att djuren skulle vara bevarade för det onda.

Julbadet: Det största kar som fanns på gården togs in å fylldes med vatten. När arbetet var slut för dagen skulle alla i huset "löga sig", de äldre först. Då skulle hela kroppen tvättas. Somliga lade blommor i karet som de hade gömt från sommaren för att det skulle bli friskt å lukta gott.

Stugans klädsel: Jag kan inte själv minnas att särskilda bonader hängdes på väggarna, men säkerligen hade det bruket förekommit i socknen, för jag hörde de gamla tala om att de hängt "väv" på väggarna, å det bara i förmögnare hem. Ljustakar gjordes av trä eller man gröpte ur äpplen å satte ljusen i å snudde papper om.

Julgranen: Den fanns ganska allmänt i hemmen på 1860-talet, men då var det inte så många prydnader i den. Äpplen, ljus, pappersremсор klippta i uddar och stjärnor, hembakade ringar var det enda. Många hade bara en liten buske stående på ett bord. Det var trångt i stugorna förr i världen så det kunde inte vara plats för så stor gran.

Julhalmen: De tog in råghalm och lade på golvet på julafton. Det lades tjockt med halm över hela golvet. Den halmen lades dit för att det skulle vara likt när Jesus föddes. Barnen lekte i halmen. Även de äldre lade sig ned och lekte med barnen. Om barnen somnade i den så fick de ligga till morgonen. När jag växte upp så var detta bruk så gott som försvunnet men på enstaka ställen höll de det kvar. Halmen låg på golvet till tredjedagen. Då togs den bort å bars till kreaturen, för det var inte råd till och ha bort halmen.

Julbrasan: Jag minns så väl att far ställde med den brasan. Han tog björkved och reste på sned mot muren, å det blev en brasa som stod högt upp i skorstenen. Det var "julkvällsvarmen". Den skulle brinna ned utan att någon fick röra den. Föll en brand utåt spisen mot rummet så skulle någon dö i huset eller flytta bort nästa år. På morgonen såg far efter om det fanns spår efter människor eller djur i askan. Det skulle betyda att någon skulle komma till eller lämna huset kommande år. Var spetsen inåt kom någon till huset var den utåt så kom någon att lämna det.

Julklappar: Var och en fick nya plagg till julen å det skulle vara som julklappar.

Julbordet och julbröden: Mor talade om att de hade två stora ljus brinnande hela natten i hennes hem. Det var fars och mors ljus. Var mors ljus kortare på morgonen så skulle hon dö först.

Var och en hade sin "julhög". I den fanns alla sorters bröd som bakades till julen. Dessa högar fick ingen äta upp förrän tjugondagen. Det var det sista av julen. Dräng och piga fick ta sitt bröd med sig hem om de ville.

Julaftons kvällsvard: Mellan klockan sju och åtta var en färdig att "äte julkväl". Då slogs båda slagen upp på slagbordet, å faten sattes fram. Innan man började att äta läste far en bön eller en psalm. Det var noga med det på julkvällen. Där det fanns barn skulle jul-ljusen brinna medan en åt. Då var det framsatt skinka, ost, korv, kött, fläsk, smör och bröd. Det fick en äta till lutfisken, om en ville. Huvudrätterna var lutfisk och potatis och därefter havregryn- eller risgrynsgröt med en mandel i. Den som fick den mandeln skulle bli gift under det år som kom. Brännvin och hem-brygd dricka skulle det vara. Alla deltog i måltiden. Den som blev först att äta från sig, skulle dö först. De skulle rimma för gröten, för det var ett gammalt bruk, som de äldre varit med om. Bordet dukades inte av för att de som inte var synliga skulle se att en inte missunnade dem.

De som trodde på tomten bar gröt till honom. Den sattes i stallet eller lagården.

PeH:s
El&Kyla

El&Kyla
Montering & Service
Per-Erik Henriksson
Gunnarskog
070-56 77 823

Att man var vidskeplig förr i tiden och trodde på olika väsen var mycket vanligt. Tiden runt jul var en tid då man ofta kom i kontakt med dem på olika sätt. Här följer två berättelser från samma arkiv i Göteborg som är inlämnade av Rut Johansson år 1925.

Små tomtar.

Min mormor berättade att på den tid, då jag var piga på Hälserud (Bortan) hade jag mycket att göra. Först mjölka åtta kor, så skulle jag ge korna, fåren, svinen och hönsen, och så hade jag allt som skulle göras inne på min lott. En kväll när jag kom in från lagårn trött och utsliten, måste jag gå och lägga mig utan att först som vanligt ha diskat den stora kvälldisken. Men när jag vaknade om morgonen var likväl hela disken diskad. Vem hade gjort detta? frågade jag mig.

När kvällen kom beslöt jag att åter låta disken stå kvar. Jag gick därpå till sängs, men det var omöjligt för mig att somna.

Jag hade inte legat länge förrän jag hörde någon taga i dörrhandtaget, och in genom dörren kommer en liten tomte. Han går strax fram och börjar diska. Snart har han gjort allt i ordning. Därpå går han fram till min säng och ser på mig varpå han avlägsnar sig.

Jag hade hela tiden legat tyst. Jag såg att

han hade mycket trasiga kläder och beslöt därför att skaffa honom nya, vilket jag också gjorde. En kväll lade jag fram de nya kläderna, och gick därefter och lade mig. Det dröjde inte länge förrän tomten kom. Han tittade först på de nya kläderna sedan satte han dem på sig. Därefter strök han sig med händerna över magen och sade ”Grann tomte diskar aldrig mera”. Sedan gick han och jag såg honom inte mera.

Forsgubben

I min farfars tid var det gott om så kallade skvaltvarnar, här och där i bäckarna, där husbehovsförmalning skedde. I skymningen en dag före jul var min farfar med till en dylik kvarn för att mala. En stund efter det kvarnen satts igång stannade den helt plötsligt och då man tittade ned i hjulbäcken satt där en forsgubbe med ena foten på kvarnhjulet och höll så kvarnen. För att blidka den uppretade forsgubben tog farfar en skovel mjöl och tömde ned i underhuset och strax sattes kvarnen åter igång och gick utan avbrott.

*Kent Carlsson
Stommen*

AKTIEINDEXOBLIGATION

Aktiens möjlighet

Obligationens trygghet

Placera i SPAX

INTRESSERAD?

Kontakta oss !

Westra Wermlands Sparbank

Rapport från en ”Gunnersking” i förskingringen

Här kommer en julhälsning från mörkaste Afrika, närmare bestämt Masaka i Uganda. Landet ligger mitt på ekvatorn och här är dagarna lika långa året runt, ljus klockan 06.30 mörkt klockan 19.00. På vägen mellan Masaka och huvudstaden Kampala korsar man ekvatorn. Stället där man passerar ekvatorn är en markering uppsatt så man vet precis var det är, turister står ofta och håller varandra i händerna, en på södra halvklotet en på norra sidan av halvklotet. Klimatet är tropiskt med temperaturer mellan +16-35 grader Celcius. Klimatet är behagligt för en Gunnersking eftersom Masaka ligger på 1300 m över havet, detta ger en svalka på kvällarna som uppskattas, trots det så är dagarna brännande heta av den sol som står i zenit klockan 12.00.

Här jobbar jag med ett Agroforestryprojekt för Vi-Skogens räkning. Vad är nu Vi-Skogen och Agroforestry för något? Vi-Skogen är en stiftelse som startades av tidningen Vi 1983. Verksamheten startade i West Pokot, Kenya, som ett trädplanteringsprojekt för att stoppa ökenspridningen och omfattar nu 5 projekt runt Victoriasjön, i länderna Kenya, Tanzania och Uganda.

Projektet finansieras årligen av mer än 30 000 bidragsgivare och stöd ges både av SIDA och den norska motsvarigheten NORAD. Projektet är en ”Non Governmental Organisation NGO” vilket betyder att det är en ickestatlig organisation, Vi-skogen jobbar inte genom departement och regeringar utan går direkt ut till den fattige bonden, därigenom förhindras korrupktion och mutor som är vanligt förekommande i tredje världen.

Projektet har sedan starten ändrat karaktär för att nu inrikta sig på Agroforestry som översatt betyder ”trädjordbruk” Principen är att tillsammans med projektets målgrupp, de fattiga småbönderna runt Victoriasjön, vilka äger runt 1,5- 2 hektar och är självhushållande,

införa Agroforestry som en metod att öka tillgången på brännved, ge möjligheten till inkomst från den lilla farmen och tillgodose tillgången på mat. Hela projektet når ut till över 100 000 hushåll, sammanlagt mer än 1 miljon människor.

Projektets vision är att skapa ett grönt bälte runt hela Victoriasjön.

Tillgången på framförallt ved har minskat drastiskt i regionen under de senaste 20 åren. Befolkningen har från 1960 ökat från 6 miljoner till dagens 24 miljoner, landarealen är halva Sveriges. Tilläggas bör att 95 % av befolkningen har ved som sin enda energikälla. Det betyder att stora arealer av naturskog har huggits ner till brännved för att kunna laga mat och koka det bakteriefyllda vatten som hämtas ur träskan. Bristen på ved gör att sjukdomar sprids genom det dåligt kokade vattnet och mediciner är något som inte många har råd med. Bristen på träd gör att jorderosion är ett stort problem, de kraftiga tropiska regnen som periodvis faller, gör att stora mängder av jordformligen försar ner i träsk och ut i Victoriasjön.

Det är där Agroforestry kommer in i bilden. De huvudsakliga grödorna som odlas är bananer, kassawa och bönor. I dessa grödor kan sedan vissa trädarter planteras som ger grödorna nödvändig skugga, hämtar näring från djupare jordlager, fixerar kväve till jorden, stoppar jorderosionen och ger ved och virke till den fattige bonden. Genom detta ökas skördarna så att bonden kan tillföra inkomster till hushållet. En studie som gjordes visar att kvinnorna, som står för det tunga arbetet på gården, i genomsnitt lägger ner 4 timmar per dag att samla ved för matlagning och vattenkokning.

Agroforestry-träden som används varierar, det finns ca 300 arter men vi använder kanske 40-tal arter uppskattningsvis. Dessa

trädslag har olika förmågor som tex kvävefixerande, vedproduktion, erosionsförhindrande, medicinala, virkesproducerande. Ett av de trädslagen är Sesbania sesban som har många goda egenskaper, det producerar ved, erosionsförhindrare, kvävefixerande och det mycket snabbt, trädet har en omloppsstid på 2-3 år och växer då till ca 10-12 meter och 15 cm i diameter. En del arter t.ex Moringa har medicinska syften, mot värk, inflammationer, tandproblem, det sägs att Nim, ett annat medicinträd botar 40 olika sjukdomar. Även Ficus Natalensis används, det trädet producerar en bark som kan skalas av med ca 15 månaders intervall, sedan bearbetas det genom vatten och hamring tills det få en karaktär av tyg som används till kläder och svepningar till begravingar.

Projektet är uppbyggt så att i varje by som Vi-skogen är engagerade, finns en utbildare (extensionist) stationerad. Där genomför han eller hon utbildning i grupper som bönderna formar efter intresse. Det kan handla om djurhållning, bananskötsel, vattenfrågor, trädplantering, jordförbättring m.m.

Detta görs efter att en sk. PRA (Participatory Rural Appraisal) genomförts. Detta är en process som tar ca 1-2 veckor där byborna samlas och adresserar problem och möjligheter för byn, ofta är det för lite mat, dålig kvalitet på vattnet, jorderosion, för lite pengar m.m. Sedan bildas "Development Commites" utvecklingsgrupper, där varje medlem i styrelsen har ett ansvarsområde t.ex vattenkvalitetsutveckling, vedförsörjningsfrågor m.m. Under denna kommitte bildas grupper på 10-20 bönder som jobbar gemensamt med dessa frågor som just berör dem. Varje extensionist har 250-300 bondefamiljer att utbilda, projektet är indelat i Zoner med en Zonemanager i varje zon, denne ansvarar för 15-20 extensionister. Det finns bara två utlänningar (expatriates) i varje projekt. Vi når idag ut till ca 30 000 bonde-

familjer i Masaka/Rakai district i Uganda. Organisationen omfattar 180 anställda. Vi har även en demonstrationsfarm där vi prövar olika metoder av Agroforestry och visar grupper av bönder hur systemet fungerar.

Det som Vi-skogen tillhandahåller är frö och utbildning. Inom 5 år ska varje by vara självförsörjande på frö och ha så mycket kunskap att de kan fortsätta själva utan hjälp. På så sätt är systemet uthålligt och slutar inte fungera när vi lämnar området. Det är också böndernas eget arbete som ger resultat, det räcker inte med att sitta och vänta på hjälp.

Agroforestry är en universalide' som snabbt skulle förändra folks förutsättningar för att kunna försörja sig och få en bättre tillvaro, dock finns det problem som vi stöter på i det dagliga arbetet. Ett av problemen är att få bönderna att lita på de vita "Muzungos" som vi kallas. Varför kommer vi till dem med gratis fröer som vi delar ut och råder dem att plantera träd på den redan lilla arealen de äger. Är vi inte bara ute efter att ta deras land? Kommer inte träden att konkurrera med grödorna? Livsviktiga frågor för en bonde som endast har sin farm för överlevnad. Jordägarfrågan är av stor betydelse, många är landlösa men får tillåtelse att bosätta sig och sin familj och odla grödor på jordägarens mark, men tillåts inte att plantera träd. Vidskeplighet är också ett stort problem, vissa träd betyder otur och död att plantera nära huset, vissa trädslag får man inte se på, för det betyder otur, ser man detta träd på väg till marknaden så får man vackert gå hem igen och börja om och gå en annan väg för att slippa utsättas för det onda, det kan bli långa tidödande promenader.

Dock är det värre med tron på häxor och demoner. Kvinnor som lagar mat över öppen eld i små kokhus får med åren röda ögon av röken, de kan då bli anklagade att vara besatta av demoner och börja anklagas för häxerier och stenas ibland till döds av rädda bybor.

*Skicka in material till Gånnerske-nytt!
OBS. Kom ihåg att skriva ert namn!*

En dag för jag förbi ett öde hus, jag frågade vad om hänt där. Där hade en kvinna bott som blev anklagad för häxerier, hon hade försökt fly från den uppskrämda mobben och låst in sig i garaget, mobben hade rivit tegelväggen och dödat kvinnan i sitt raseri.

Ja livet är annorlunda här, ena stunden tycks det som om inte skillnaden är så stor mot hemma, satellit-tv, mobiltelefoner, internet, allt finns inom räckhåll. Plötsligt hamnar man i medeltiden med häxjakt, vidskepelse. En otäck företeelse som kallas "mobjustice" där den som tas för stöld, ibland kanske för en cykel, helt besinningslöst slås ihjäl och eldas upp med hjälp av gamla bildäck av de som för stunden finns i närheten. Har den anklagade tur så tar polisen dem innan mobben, men alltså oftast är det försent.

Min uppgift som "Assistant Project Manager" är att följa upp verksamheten ute i fält, möta grupper och enskilda bönder och diskutera deras problem och möjligheter, rapportera till styrelse i Sverige, budget uppföljning och se till att bidragsgivarnas pengar används så effektivt som möjligt. Fältbesöken är ofta mycket intressanta, vi arbetar långt ute på landsbygden där få vita kommer. Ofta händer det att barnen ser en vit för första gången och det är mycket intressant och skrämmande, för många är historierna om människoätande "Muzungos". När de små barnen får se en i "verkligheten" då är det spännande, man får vänja sig med att bli uttittad. Här anses det inte oförsämligt att stirra, stannar man med bilen samlas snart en klunga på 10-20 personer både stora och små för att titta på den underlige "Mzungon" som kommit.

Trots eländet man möter ute i byarna så finns glädjen och skrattet inte långt borta. Barnen skrattar och leker, vänliga människor möter man överallt, gästfriheten är stor, alla vill bjuda på det de har. En dag när jag varit i en by så kom två män med gåvor i form av kassawa och frukt, det är lite besvärligt att ta emot, när men vet att de behöver allt bättre själv. Den tredje mannen hade inga gåvor, utan han gav bort det han hade, sitt klannamn, så

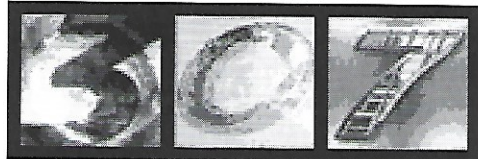
numera kan jag kalla mig "Kazagga" – "betyder av lejonklanen", mycket hedrande och rörande, så nu har jag bröder i Uganda så han, aldrig behöver jag vara ensam.

Tacksamheten är stor bland de många som förändrat sin framtid till det bättre med hjälp av Vi-skogen. Det är de dagar som man känner att man gör något "riktigt" när man kommer till en by där Agroforestry riktigt slagit igenom. Där kvinnorna har ved så att de kan koka sitt vatten tillräckligt länge för att det ska vara ofarligt för barnen, där jorderosion inte längre är ett problem, där det finns skugga att skydda sig från den brännande solen. Där taken inte blåser av husen för att träd växer som vindskydd, ja då kära Gunnerskinger, då känner man sig nöjd med dagen!

Därmed önskar jag alla Gunnerskinger en God Jul och ett Gott Nytt År!

"Jan på Lerbråten"

PEUGEOT

Årets Bil
2002

PEUGEOT

SYLVENS

Bil & Maskin AB

ARVIKA 0570-162 20

EN RAPPORT FRÅN TRESKOG?

Vi börjar med att berätta litet om hembygdsföreningens insatser i naturvården i Lafallhögda.

Slåttern började den 27 juli då sju mannar kom till start, slåtterna gick ovanligt lätt till tack vare det fina vädret och att förarna av slätterbalkarna, Jan och Lars-Inge höjt sin kapacitet sedan fjolåret, och utan något haveri med maskinerna. Mesta jobbet är egentligen att samla ihop och elda gräset. En del av de bästa åkarna skördades med slättermaskin bogserad av traktor. Men det är inte bara slätter som idkas i Lafallhögda. Det såddes en liten åker med lin som växte fint trots torkan. Man beslöt att kalla dit "linkännaren" Karin på Håvilsrudssätra, för att höra hennes åsikt. Hon frågades först om något var odlat under fjolåret, jo där hade vi potatis, det var helt fel. Vilken dag såddes linet? Också helt fel, den måste sås på en dag med ett långt kvinnonamn. så frågade hon, hur mycket vi sådde ut? Det skulle ha varit dubbelt så mycket denna yta. Men faktum kvarstod: det var ett otroligt fint lin enligt hennes bedömning. Hon återkom senare och hjälpte till med skördandet, så nu hänger det på logen i prydliga necker.

Vi önskar att också Du hade lust att ställa upp i detta intressanta och meningsfulla arbete. Den fula fasaden på jordkällaren har radikalt gjorts om genom att den klätts med gråstensmurning och försetts med ny dörr. Det sattes också en yta med finnråg, den övervintrade bra och hade en höjd på 2m vid skörden, som gav 3,5 kg.

24 augusti anordnade länsstyrelsen en gårdsgårdskurs med 15 deltagare från hela Värmland. Ivar och undertecknad var instruktörer med Lise Wikman Hansen som ledare. Deltagarna var mycket intresserade och trevliga.

7 september samlades gänget igen, två man avdelades att lieslå de ytor som lämnats som fröställningar, övriga släpade riset från den tidigare granavverkningen, bredde ut det och svedjebrände för att som på finnars vis förbereda för en ny rågsådd.

22 september avslutades året med slätteröl, ett väldigt kalas, vari ingick produkter som odlats i Lafallhögda, t.ex. bröd av årets rågskörd, malet av Anita och bakat av Maj i Tvare. Alla 24 deltagarna överlevde.

I och med att verksamheten i Lafallhögda var över för året, fick man hitta på något annat. För 12 år sedan köpte jag ett "kälktorp" i Järperud med ett skogsskifte som ligger söder om Järperudsätra och väster om "Storemosen". Det första jag gjorde var att bygga en rastkoja, typ kolarkoja, den kan vara bra att kunna låsa in verktyg m.m. under dessa år har jag konstaterat att man inte behöver gå långt förrän man stöter på kojugnar.

Jag måste berätta om mitt "barnsliga" intresse för kolmilor sedan 30-talet, då jag fick vara med min morfar som kolade till sin egen gårdssmedja. Nu rör vi oss i "förhistorisk" tid. Jag är en invandrare från norra Gräsmark. Morfar inte någon smed egentligen, men kom det någon granne som kört av tågmalja på timmerskäkrarna, gjorde han sig inte bet att välla ihop den, eller att krympa på skoningen på ett hjul. När han 1935 kolade en mindre mila fick jag vara med honom och hans bror Johannes. Vi eldade i den närliggande finnbastun och utnyttjade värmen där till vila samt passade på att rengöra och smörja seldonen inför vintern. Allt sedan dess har lusten att få andas milrök funnits, få känna den trolska

stämningen och skuggorna i lyktskenet.

Idén kom när jag var och besiktigade den gamla kolbotten på min mark alldeles vid rågången mot Höglunda-skiftet. Jag talade med Lars-Inge och Ivar, där var stubinen kort. Sista augusti var Ivar och jag och högg klena torrgranar, kapade dem i 1m-längder och yxklöv dem om de var grövre än 5”tum. Vi grävde bort en yta på den gamla milplatsen, slog ner bostaken mot vilken man rätar milveden, såg till lutningen och ordnade en kanal i centrum för tändningen.

Måndagen den 2 september med grant väder, täckte vi först med granris och sedan tog vi av den 100-åriga stybben som var så djup som spadbladet, och packade hårt med spaden. Grabbarna reste hem men jag drog mig tillbaka till mitt eget boende. Sent det var nästan mörkt, fick jag främmande, våran jaktledare Bertil, kom in och pratade en stund. Efter en skön sömn och en stadig frukost gick jag ut vid 7-tiden för att möta grabbarna, vädret var så otroligt fint och varmt. Vi tände milan kl. ° 11, det lyckades vid första försöket, vi hade god tillgång på töre. Dagen förflöt utan missöden. När skymningen kom sa jag till grabbarna att jag tar frivakt och kommer ut vid midnatt. När jag kom vid ”spöktimmen” hade Ivar gjort en nying, de hade fällt en 8”tums torrgran och kapat upp i 2,5 m-längder, den brann så fint, gav både värme och ljus så det gick utmärkt att se till att milan skötte sig. Själva låg de utsträckta på granris på marken, jag intog samma ställning och såg upp på en praktfull stjärnhimmel. Ivar föreläste om stjärnhimlen och de olika stjärnbilderna på ett proffsigt sätt. Enda ljudet i natten var uggloras hoande. En sådan natteld är suverän,

är stockarna tillräckligt grova varar de över natten. Björnjägaren Gustaf Schröder sa att han övernattade hellre vid en mila än i en dragig säterstuga.

Vi testade efter bästa förstånd kolningens förlopp, med spetsiga pinnar varmed vi kunde känna hur processen fortskred. Jag for hem efter mera neste på eftermiddagen. När jag kom till bilen vid Högderud, kom frun i familjen som köpt torpet och mötte mig. Hon presenterade sig och berättade att de varit så oroliga för att den som parkerat bilen på måndagen inte hade kommit tillbaka.

När jag kom hem ringde jag Helge Magnusson i Mangskog, vilken jag vakat över en mila en natt tillsammans med. Han rekommenderade att släcka ner milan ikväll. Det gjorde vi sedan genom att blöta ner stybben och packa den med spaden. Dagen efter rev vi och kunde konstatera att den kolat väldigt fint med bra utbyte av fint kol. Enligt Lars-Inge är det inte otänkbart att det blir en mila i Lafallhögda till våren

Berättare
Nygårds-gübben

SHEPHERD®

VÄLKOMMEN

Gågatan - 157 90
Palmviksg - 165 90

sko
CENTER

- vi kan skor -

GIK-BIK 2002

Saknas på bilden: Marie Nilsson, Linda Kyrksjö, Linda Rydberg, Anna Norbäck och Eva-Marie Johansson."

Under året som varit har damerna gjort sin division V premiär som de har genomfört på ett fantastiskt sätt. Vi har haft igång 30 damer på 90 sammankomster som vi haft under året. I mars var vimed på Kronans inomhus Cup som gick som den gjorde, sen har vi haft träningsmatcher, och varit med i DM sen i maj drog serien igång.

7 Vinster

3 Oavgjorda

6 Förluster

39 mål gjorda av 10 olika målskyttar det är en bra förstaårsdebut, med så unga flickor med en medelålder på 17 år

Reine Berntsson har tränat flickorna och de trivs tillsammans, så han fortsätter även nästa år . Rolle och Gunnel fortsätter även de nästa år så det ser bra ut inför 2003.

Vi vill gärna tacka föräldrar och publik som ställer upp för damerna med bravur.

Vi vill även tacka våra matchvärdar trivsel damer som ordnar korg och kaffe lika mycket på Gunnevi som på Kolstad IP.

Under hösten har vi jobbat på ett träningsläger som vi ska genomföra i april, så är du intresserad kontakta nämnda personer.

Vid denna tidnings pressläggning har vi redan dragit igång träningarna, så häng med gammal som ung.

Ambitionen för nästa år är lite högre än i år, några steg till i tabellen ska vi försöka.

GIK-BIK FOTBOLL /
GUNNEL OCH ROLLE

P-92

Vi har tillsammans med 7 andra lag från västvärmland gjort våran första säsong i seriespel. Ingen tabell räknas samman, men Arvika Syd och Örnen har dominerat. Vi var också med i Arvika Cup, där blev vi 6:a i vår grupp.

Ledare : Rolf Johansson och
Göran Bäcklin

P-93/94

Har spelat polspel. Det har varit sex sammandragningar under året och vi har klarat oss bra trots att vi möter rena 93-lag
P-94 var också tillsammans med 95-or på HÄJ-Cup i Älgå och vann ! Alla sina matcher.

Ledare : Rolf Johansson och
Göran Bäcklin

PRIVAT
TANDLÄKARNA

Tandläkare
Lisa Lempert-Reimerson

*Personlig service
med kvalité och omtanke*

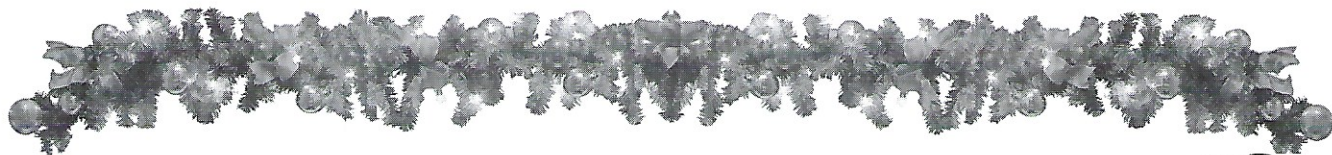

Torggatan 8, Arvika, tel 162 10
(Barn får kostnadsfri tandvård - även privat)

ledins

GRUS AB

0570-32044 GUNNARSKOG

God Jul

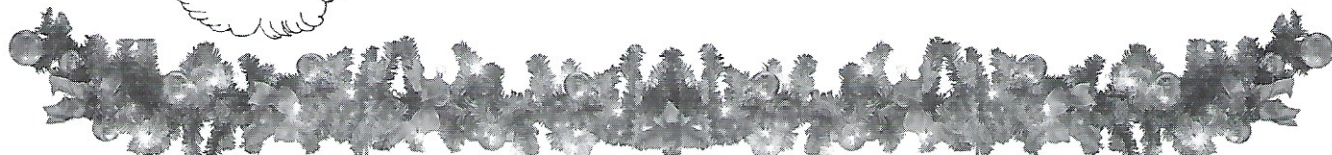

&

Gott Nytt År

önskar

Gunnarskogs Bygdelag

- Service med garanti -
TV stereo o hemelektronik
parabol o antenn

Lars-Erik Persson och
Martin Nilsson
Hantverksg. 7 C
971 31 Arvika
(inne på gården vid Bristol Hotell)

Telefon: 0570-71 14 70
mobil: 0706-509 929

- Bortans IK -

ÅRSFEST

25 Jan Kl.19:00

Folkets Hus, Charlottenberg

Smörgåsbord 200:- kr

Dans till Per-Roberts Orkester

Anmälan till
Maria Rydberg 77 00 48
Annette Arvidsson 77 01 02

Senast 17/1